

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณภาพของการจัดการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากร และการพัฒนาประเทศชาติ ในปัจจุบันที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพของประชากร ให้ก้าวทันตามยุค โลกาวัดน์ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๐ ได้กำหนด แนวนโยบายด้านการศึกษา ให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ และทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข^๑ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพชีวิตของประชากร อันจะเป็นพลังสร้างสรรค์ ในการพัฒนาคุณภาพสังคมไทยและ พัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพดังกล่าวดำเนินได้ ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดีในองค์กร โดยเฉพาะในสถานศึกษาซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพ การบริหารงานในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญมาก ต้องมีทิศทางในการดำเนินงาน มีความเข้าใจและมองเห็นความเชื่อมโยงในองค์กรรวมทั้งระบบอย่างชัดเจน เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ^๒ ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องมีการบริหารจัดการเพื่อมุ่งขยายและยกระดับความรู้ให้กว้างอย่างรอบด้าน และพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดย ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ

^๑สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์, ๒๕๕๐), หน้า ๕๓.

^๒สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕, (กรุงเทพมหานคร : พรักหวานกราฟฟิค, ๒๕๔๕), หน้า ๑๒.

และเอกชนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาร่วมกัน ซึ่งหน่วยงานการศึกษาภาคเอกชนได้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการให้บริการทางการศึกษา เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่รัฐไม่สามารถจัดได้หรือที่รัฐจัดได้ไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรของรัฐ^๐

การศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทนอกระบบ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.๒๕๕๐^๑ ที่จะต้องคำนึงถึงคุณภาพการศึกษาเป็นสำคัญ โดยเฉพาะคุณภาพของผู้เรียน จะต้องเป็นหลักประกันว่าผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและเจตคติที่ดีตามจุดประสงค์ของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนและประชาชนทั่วไปมีความมั่นใจที่จะเลือกเรียนในโรงเรียนแห่งนั้น^๒

การประกันคุณภาพจึงเป็นวิธีการที่จะทำให้โรงเรียนเอกชนนอกระบบมีกระบวนการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าว และให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดได้ ซึ่งการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้น ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๖ ที่ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ในมาตรา ๔๘ ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก^๓ ซึ่งปัจจุบันนี้ โรงเรียนเอกชนนอกระบบมีหลายประเภท ลักษณะของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลาย หลักสูตรปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้นำความรู้ความสามารถ ไปศึกษาต่อหรือประกอบวิชาชีพได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้นเมื่อมีระบบการประกันคุณภาพที่ดีภายในโรงเรียน ย่อมประกันได้ว่าโรงเรียนเอกชนนอกระบบ สามารถผลิตผู้เรียนได้

^๐ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนเอกชน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๔), หน้า ๓.

^๑ สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา, พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.๒๕๕๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๐), เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๗ ก หน้า ๒๕.

^๒ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, คู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สกสศ, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

^๓ กรมวิชาการพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ (กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อักษรไทย๒๕๔๖), หน้า ๒๘

อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด และสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ปัจจุบันนี้โรงเรียนเอกชนนอกระบบได้บริหารงานประกันคุณภาพภายในโดยยึดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนใน ๕ ด้าน คือ ๑.ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ๒. ด้านคุณภาพครู ๓. ด้านคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน/การเรียนรู้ ๔. ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้จบการศึกษา ๕. ด้านการสนับสนุน/ความร่วมมือจากภายนอก^๑

การบริหารงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดดังกล่าว สามารถยึดหลักการบริหารงานตามวงจรคุณภาพ PDCA เป็นตัวขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย ๔ ขั้นตอนคือ การวางแผน (P-Plan) การปฏิบัติตามแผน (D-Do) การตรวจสอบประเมินผล (C-Check) และ การปรับปรุงแก้ไข (A-Action) ^๒ โดยผู้บริหารต้องสร้างความตระหนัก ความรู้และความเข้าใจ ในวงจรคุณภาพ PDCA กับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากร เพื่อให้คณะทำงานทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทุกขั้นตอน เมื่อบุคลากรทุกคนให้ความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนของวงจรคุณภาพเป็นอย่างดีแล้ว ก็ย่อมเกิดการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องสู่มาตรฐานที่กำหนดได้

ในทางพระพุทธศาสนามีหลักธรรมหลายประการ ที่ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกิดความสามัคคีกันในทุกหมู่คณะ และร่วมมือกันในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ ให้สำเร็จ ซึ่งการบริหารจัดการที่ดีต้องอาศัยความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของการจัดการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจในการบริหารงาน^๓ เช่น อิทธิบาท ๔(ธรรมแห่งความสำเร็จผลที่มุ่งหมาย), อริยสัจ ๔ (ความจริงอันประเสริฐ ในการแก้ปัญหา), อปรีหานิยธรรม ๗ (ธรรมเป็นไปเพื่อความเจริญ), พรหมวิหาร ๔(หลักความประพฤดีที่ประเสริฐบริสุทธิ์), สังคหวัตถุธรรม ๔(ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ), ทวารวาศรธรรม ๔(หลักการครองชีวิต), สัมปยุตธรรม ๗ (ธรรมของสัตว์บุรุษ

^๑สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, คู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ, หน้า ๕.

^๒สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก,(กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี,๒๕๔๔), หน้า ๑๐.

^๓พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตญาโณ), ธรรมาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : พระสิริการพิมพ์, ๒๕๓๔), หน้า ๕.

ธรรมของคนดี) เป็นต้น จากตัวอย่างหลักธรรมดังกล่าวนี้ จะทำให้ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และเกิดประโยชน์อย่างสูงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ตามนโยบายและวิสัยทัศน์ของรัฐบาลในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.๒๕๕๒ -๒๕๖๑) ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพในทุก ระดับ/ประเภทการศึกษา^{๐๙} จากนโยบายดังกล่าวเห็นได้ว่าการศึกษานอกระบบมีความสำคัญควบคู่ไปกับการศึกษาในระบบ โดยการศึกษานอกระบบจะให้โอกาสในการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องได้ตลอดชีวิต สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งโรงเรียนเอกชนนอกระบบได้รับความสนใจจากผู้เรียนมาโดยตลอด สอดคล้องกับสถิติการศึกษาเอกชนปีการศึกษา ๒๕๕๑ ที่จำนวนนักเรียนของโรงเรียนเอกชนนอกระบบทั่วประเทศเพิ่มมากขึ้นทุกปี^{๐๐} แต่ในปัจจุบันนี้ จำนวนโรงเรียนเอกชนนอกระบบที่มีการบริหารงานประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ รองรับความต้องการของสังคมยังมีจำนวนอยู่น้อยมาก มีเพียง ๔๒๐ โรงเรียน เมื่อเทียบกับจำนวนโรงเรียนเอกชนนอกระบบทั่วประเทศที่มีจำนวนถึง ๔,๒๘๖ โรงเรียน^{๐๐} ดังนั้นโรงเรียนเอกชนนอกระบบ จึงควรให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพ และมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับความต้องการของสังคม และสนองนโยบายของรัฐบาลในการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวได้ จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเขตที่มีจำนวนโรงเรียนเอกชนนอกระบบมากที่สุด เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นในประเทศไทย ผลจากการวิจัยจะให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา การบริหารงานประกันคุณภาพ และพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ของโรงเรียนเอกชนนอกระบบให้มีคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา อย่างทั่วถึง สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติต่อไป

^{๐๙}สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง(พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑), (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพรักหวานกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๑๑.

^{๐๐}สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ, สถิติการศึกษาเอกชนปีการศึกษา ๒๕๕๑, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, ๒๕๕๓), หน้า ๗๐-๗๒.

^{๐๐}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบใน กรุงเทพมหานคร ในด้าน การวางแผนงาน ด้านการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบประเมินผล ด้านการพัฒนาปรับปรุง และด้านการบริหารงานประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

๒. เพื่อศึกษาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในกรุงเทพมหานครในด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพครู ด้านคุณภาพหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน/การเรียนรู้ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้จบการศึกษา และด้านการสนับสนุน/ความร่วมมือจากภายนอก

๓. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในกรุงเทพมหานคร ในด้าน การวางแผนงาน ด้านการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบประเมินผล ด้านการพัฒนาปรับปรุง และด้านการบริหารงานประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จำแนกตามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในกรุงเทพมหานคร ในด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพครู ด้านคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน/การเรียนรู้ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้จบการศึกษา และด้านการสนับสนุน/ความร่วมมือจากภายนอก จำแนกตามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารงานประกันคุณภาพ และคุณภาพ การศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ตาม ความคิดเห็น ของผู้บริหาร และครูหรือผู้สอนของ โรงเรียนเอกชนนอกระบบในกรุงเทพมหานคร โดย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ใน ๕ ด้านคือ ๑.ด้านการวางแผนงาน ๒. ด้านการดำเนินการ ๓.ด้านการตรวจสอบประเมินผล ๔. ด้านการพัฒนาปรับปรุง ๕. ด้านการบริหารงานประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และ คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ใน ๕ ด้าน คือ ๑.ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ๒.ด้านคุณภาพครู ๓.ด้านคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน/การเรียนรู้ ๔. ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้จบการศึกษา ๕. ด้านการสนับสนุน/ความร่วมมือจากภายนอก

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้บริหารและครูหรือผู้สอน ของโรงเรียน เอกชนนอกระบบในกรุงเทพมหานคร ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินเพื่อรับรางวัลโรงเรียนที่มีระบบการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับดีเด่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีจำนวน ๓๐ โรงเรียน เป็นผู้บริหารและครูหรือผู้สอนจำนวนทั้งสิ้น ๔๕๕ คน

๑.๓.๓ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูหรือผู้สอนในจำนวน ๓๐ โรงเรียน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamana ใช้ค่าความเชื่อมั่น ๙๕% มีความคลาดเคลื่อน ๕%^{๐๐} ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๒๗ คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จากจำนวนผู้บริหารและครูหรือผู้สอนที่มีในแต่ละโรงเรียน

๑.๓.๔ ตัวแปร

๑. ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประเภทโรงเรียน

๒. ตัวแปรตาม คือการบริหารงานประกันคุณภาพได้แก่ ด้านการวางแผนงาน ด้านการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบประเมินผล ด้านการพัฒนาปรับปรุง ด้านการบริหารงานประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และ คุณภาพการศึกษา ได้แก่ ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพครู ด้านคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน/การเรียนรู้ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้จบการศึกษา ด้านการสนับสนุน/ความร่วมมือจากภายนอก ของโรงเรียน เอกชนนอกระบบในกรุงเทพมหานคร

๑.๔ สมมติฐานการวิจัย

๑. การบริหารงานประกันคุณภาพ การศึกษา ของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในกรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผนงาน ด้านการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบประเมินผล ด้านการพัฒนาปรับปรุง ด้านการบริหารงานประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา แตกต่างกันตามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน

^{๐๐} ธานีทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บิสิเนสเซอร์แอนด์ดี, ๒๕๕๑), หน้า ๔๕.

๒. คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ในกรุงเทพมหานคร ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพครู ด้านคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน/การเรียนรู้ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้จบการศึกษา ด้านการสนับสนุน/ความร่วมมือจากภายนอก แตกต่างกันไปตามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารงานประกันคุณภาพ หมายถึง การบริหารงานประกันคุณภาพ การศึกษาตามกระบวนการบริหาร โดยใช้วิธีควบคุมคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ จากบุคลากรของโรงเรียน หรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแล ใน ๕ ด้าน คือ

๑. **ด้านการวางแผนงาน** หมายถึง การวางแผนในการดำเนินงาน รวมถึงการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินงานที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย การเตรียมความพร้อมของผู้บริหาร บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน โดยจัดตั้งคณะทำงานให้มีความรู้ ความเข้าใจสร้างความตระหนักในมาตรฐานคุณภาพและการประกันคุณภาพ

๒. **ด้านการดำเนินการ** หมายถึง กระบวนการบริหารงานและการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงาน วิธีการและขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้

๓. **ด้านการตรวจสอบประเมินผล** หมายถึง การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของการดำเนินงาน

๔. **ด้านการพัฒนาปรับปรุง** หมายถึง การปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบ ประเมินผล แล้ว และนำข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุง แก้ไข ไปวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น

๕. **ด้านการบริหารงานประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา** หมายถึง การบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยการนำหลักธรรมและความรู้เกี่ยวกับคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา ตามหลักธรรมดังนี้คือ ๑) อธิปไตย ๔, ๒) อริยสัจ ๔ ๓) อปรีหานิยธรรม ๗, ๔) พรหมวิหาร ๔, ๕) สังคหวัตถุธรรม ๔, ๖) ขรรวาสธรรม ๔ ๗) สัมปยุตธรรม ๗ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา

คุณภาพการศึกษา หมายถึง ผลการบริหารงานประกันคุณภาพของโรงเรียน เพื่อให้ได้ผลผลิตตามภารกิจของโรงเรียน มีคุณภาพตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่กำหนดของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย

๑. คุณภาพการบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับบุคลากรเพื่อให้งานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมาย

๒. คุณภาพครู หมายถึง ครูหรือผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในการวิชาที่สอน มีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และประพฤติตนเหมาะสมกับวิชาชีพครู

๓. คุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน/การเรียนรู้ หมายถึง หลักสูตรได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม/ท้องถิ่นและผู้เรียน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นไปตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. คุณภาพผู้เรียน/ผู้จบการศึกษา หมายถึง ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และผู้จบการศึกษามีความรู้ความสามารถและทักษะตามเกณฑ์ การประเมินผลการเรียนตามที่หลักสูตรกำหนด

๕. การสนับสนุน/ความร่วมมือจากภายนอก หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนหรือองค์กรภายนอก ในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานคุณภาพการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ และเพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนเอกชนนอกระบบ หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาโดยมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา

ประเภทโรงเรียน หมายถึง ลักษณะการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบใน ๕ ประเภทดังนี้ ๑) ประเภทสอนศาสนา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะการสอนศาสนา ๒) ประเภทศิลปะและกีฬา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาเกี่ยวกับดนตรี ศิลปะ และกีฬา ๓) ประเภทวิชาชีพ เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพ เพื่อให้นักเรียนนำไปประกอบอาชีพหรือเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพ ๔) ประเภททวศึกษา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เสริมความรู้บางรายวิชาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๕) ประเภทสร้างเสริมทักษะชีวิต เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เสริมสร้างความคิด เชาวน์ปัญญา และทักษะอื่น

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน , ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในกรุงเทพมหานคร

ครู หมายถึงบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในกรุงเทพมหานคร

ผู้สอน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในกรุงเทพมหานคร

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ทำให้ทราบถึงการบริหารงาน ประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในกรุงเทพมหานคร ในด้านการวางแผนงาน ด้านการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบประเมินผล ด้านการพัฒนาปรับปรุง และด้านการบริหารงานประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

๒. ทำให้ทราบถึงคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในกรุงเทพมหานคร ในด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพครู ด้านคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน/การเรียนรู้ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้จบการศึกษา และด้านการสนับสนุน/ความร่วมมือจากภายนอก

๓. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของ การ บริหารงาน ประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในกรุงเทพมหานคร ในด้านการวางแผนงาน ด้านการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบประเมินผล ด้านการพัฒนาปรับปรุง และด้านการบริหารงานประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในกรุงเทพมหานคร ร ในด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพครู ด้านคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน/การเรียนรู้ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้จบการศึกษา และด้านการสนับสนุน/ความร่วมมือจากภายนอก ตาม สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๕. ผลของการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพ และพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ของโรงเรียนเอกชนนอกระบบให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น